

Bòsnia, una visió des de dins

Els refugiats són la conseqüència més trista de la guerra a Bòsnia. Hi ha més de 2 milions d'exiliats; més o menys la meitat es troba fora del país. La fotografia del casament de la meva germana petita explica una mica el destí de la gent de Bòsnia. A la foto hi ha 24 persones; tots els amics, i la família. Actualment, a Sarajevo n'hi viuen només quatre. Uns són a Amèrica, d'altres al Canadà, i n'hi ha a Holanda, França, Itàlia, Espanya.

Segons una estadística, després de cada guerra hi ha un 30 % de refugiats que no torna. Segons una altra, després d'aquesta guerra, tan cruel i amb final tan injust, hi ha un 70 % que no tornarà. Què fan, com viuen, què esperen? No és fàcil respondre. La resposta depèn dels països que els han rebut. A Holanda, per exemple, els refugiats tenen una vida més segura, reben ben aviat els pisos o les cases, els papers, reben automàticament crèdits per arreglar les cases o començar un negoci, l'educació és obligatòria i gratuïta, poden demanar i rebre el passaport i últimament tenen dret a anar a Bòsnia, quedar-s'hi uns mesos i, si no estan contents, poden tornar a Holanda i continuar amb tots els drets. El que els falta són les relacions socials, i l'amistat; viuen aïllats, sense visites ni amics.

A l'altra banda de la imatge tenim el cas de Catalunya, on la majoria dels refugiats no reben gairebé res del Govern (ni papers ni permisos de treball; l'ajuda dels ajuntaments depèn de la personalitat de l'alcalde, etc.) però tenen l'amistat de la gent, els veïns i gairebé tots els grups no governamentals que ajuden econòmicament, però que també es cuiden dels nens i de la seva educació, de la seva integració en la societat catalana, la llengua i moltes altres coses petites, però importants. Aquesta ajuda té el seu valor, però no pot durar gaire, i tampoc no pot oferir seguretat als refugiats.

Sense un esforç per part del Govern, els intents de la bona gent dels pobles en certa manera perden valor. La majoria dels refugiats són capaços de treballar i de viure del seu treball amb la dignitat que l'ajuda, encara que vulgui, no els pot donar. Però els refugiats de l'ex-Iugoslàvia encara no poden rebre la residència que inclou el permís de treball, i així el cercle es tanca. Per rebre el permís, has de trobar feina, i amb el precontracte, sol·licitar el permís. Després, has d'esperar el permís tres, quatre o, en el cas de la meua dona, vuit mesos, mentre perds la feina o et caduca la permanència i automàticament el permís (pot ser que sigui abans que el rebis).

Per sort, hi ha una altra cara de la imatge: són els grups i les associacions de la gent o les agrupacions professionals, com en el nostre cas "Gent per la gent" o "Fotògrafs per la pau", o els treballadors de Catalunya Ràdio, guarderies, escoles, que no ens han abandonat fins que no hem trobat una feina fixa per poder viure amb plena dignitat.

Al final, he de dir que pels seus desitjos de bona voluntat o pel cansament per la guerra, molts dels grups o associacions han declarat la guerra acabada a Bòsnia. Jo no sóc tan optimista. La guerra es va tranquil·litzar i si es va acabar, es va acabar, sense

solució, i pot empitjorar de nou després de la retirada de l'OTAN. En el millor dels casos, la guerra es va acabar amb la divisió total de Bòsnia. Molts refugiats no tenen lloc a la Bòsnia dividida en tres parts nacionals, i s'hauran de quedar aquí. Els caldrà ajuda en el futur. Però la millor ajuda seria oferir-los la possibilitat de viure de la seva feina.

A tot Catalunya, oficialment no hi ha més de 170 refugiats. Que esperin i necessitin feina, n'hi ha uns 40. No poden representar cap perill per als treballadors d'aquí, i amb l'obtenció d'una feina culminaria l'esforç de les organitzacions no governamentals.

Boban Minic

Periodista de Sarajevo

